

Český abstrakt

Předkládaná disertační práce se zabývá podnikatelem jako angažovaným sociálním aktérem, který chce formovat společnost, a kromě své podnikatelské vize formuje i vizi společenskou. Téma je studováno na příkladu Tomáše a Jana Antonína Baťových, s využitím případových studií amerických podnikatelů Henry Forda a Miliona Hershey. Tito podnikatelé jsou příklady sociálních aktérů, kteří chtějí nejen uskutečnit své podnikatelské plány, ale podnikání jim zároveň umožňuje realizovat určitou společenskou vizi.

Cílem disertační práce je zjistit, jak se studovaní podnikatelé snaží ovlivnit komunitu svých zaměstnanců a podnikových měst, a zda a jakými způsoby se snaží ovlivnit širší společnost, například prostřednictvím politiky, filantropické činnosti či podpory vzdělávání. Cílem je identifikovat a zhodnotit způsoby, jakými společnost ovlivňují, jejich vize a ideje, které chtějí prosadit, a jejich motivaci. Záměrem práce je dále prostřednictvím komparace představit různé typy angažovaného podnikatele.

Časově se práce soustředí na prvních čtyřicet let dvacátého století, s malými přesahy. Jedná se o dobu, která přímo navazovala na společenské změny spjaté s industrializací, urbanizací a modernizací. Studovaní podnikatelé působili v době společenských změn, které přinesla industrializace, modernizace a urbanizace. Jednalo se o éru, kdy podnikatelé i zaměstnanci hledali své místo v novém světě, a kdy na převratné společenské změny a určité vykořenění jedinců z nich vyplývající reagovaly nejrůznější politické a společenské koncepty a ideologie, od socialistického hnutí po koncept industriálního paternalismu či kapitalismu blahobytu. V kontextu reakce a odpovědi na rozsáhlé změny spojené s modernizací nahlížíme na podnikatelské a společenské vize a reformistické snahy bratří Baťových, Henryho Forda a Miliona Hersheyho, a jejich společenské vize tak v tomto smyslu musíme chápat v kontextu jednání dalších podnikatelů devatenáctého a první poloviny dvacátého století, kteří se snažili reformovat zaměstnance jako člověka, který bude schopen žít v průmyslovém a modernizujícím se světě.

Bratři Baťové, Henry Ford a Milton Hershey jsou typickými představiteli podnikatelů, kteří se ve svých zemích snažili přesáhnout rozsah svých aktivit ze sféry podnikání do sféry společenské, a komparací se tak vytváří prostor sledovat transfer těchto idejí ze Spojených států do Evropy.

Práce je postavena na kombinaci studiu literatury, archivním výzkumu a analýze vzpomínek pamětníků, ať již zaznamenaných v rozhovorech, nebo ve vzpomínkových knihách bývalých zaměstnanců či spolupracovníků podnikatelů, a dále na studiu psaného díla samotných podnikatelů.

Klíčová slova: Podnikatel, podnik, sociální aktér, podnikové město, industriální paternalismus, kapitalismus blahobytu, Tomáš Baťa, Jan Antonín Baťa, Henry Ford, Milton Hershey

